

Tab 06 Waterwegen en water(sport)gebieden

Inhoud

6.1	Inleiding	2
6.2	Selectie: de hier relevante wateren en waterwegen	2
6.3	Informatiebronnen	3
6.4	Basisinformatie	4
6.5	Informatie over het gebruik.....	5
6.6	Risico-informatie.....	7
6.7	Planinformatie	8

Verklaring van de tabellen

informatie over een object	
Attribuut	Beschrijving
Attribuutnaam	De grijsarcering van de attribuutnaam geeft aan dat dit veld 'verplicht' is. Dit houdt in: <u>Indien</u> er iets van het betreffende object wordt vermeld, dan in elk geval dit invullen. De zwarte balk in de eerste kolom geeft aan dat deze informatie op de publieke Risicokaart gepresenteerd wordt. Dat kan overigens in een heel andere vorm geschieden. Bijvoorbeeld: xy-coördinaten als een stip op de goede locatie.
Attribuutnaam	Deze informatie wordt op de publieke Risicokaart gepresenteerd indien aanwezig, maar <i>behoeft niet</i> te worden ingevuld.
Attribuutnaam	De grijsarcering van de attribuutnaam geeft aan dat dit veld 'verplicht' is. De witte kleuring in de eerste kolom echter duidt erop dat dit gegeven niet wordt getoond op de publieke Risicokaart. Dit soort verplichte gegevens heeft een essentiële functie in het databestand of de presentatievorm. Het gaat doorgaans om de meer technisch-inhoudelijke informatie die ook voor professioneel gebruik (de professionele Risicokaart) van belang kan zijn.
Attribuutnaam	Deze informatie wordt niet op de publieke Risicokaart gepresenteerd, en <i>behoeft niet</i> te worden ingevuld. Het gaat om informatie voor professioneel gebruik en wordt getoond op de professionele Risicokaart.

↑ met een **zwart vakje** in deze kolom wordt aangegeven dat de betreffende informatie bedoeld is voor weergave op de publieke Risicokaart.

6.1 Inleiding

Algemeen

Onder het ramptype 'Ongevallen op water' worden grote ongevallen gerekend met:

- passagiersschepen op zee (brand, aanvaring, zinken of kapseizen);
- passagiersschepen of veerponten op binnenwater (brand, aanvaring, zinken of kapseizen);
- watersportgebieden met grote aantallen zeilers, surfers en andere watersporters (windhozen, plotselinge stormen);

De betreffende watergebieden en vaarroutes kunnen op een kaart worden weergegeven. Ook het neerstorten van een vliegtuig in zee of groot open water wordt gerekend tot dit ramptype. In een dergelijk geval kan echter vooraf niet voldoende specifiek een gebied of locatie worden aangegeven.

Relatie met het vervoer van gevaarlijke stoffen over water

Het aspect van het vervoer van gevaarlijke stoffen over water wordt hier niet beschouwd. Ongevallen met gevaarlijke stoffen worden onder Tab 2 meegenomen.

De vaarroutes waarlangs gevaarlijke stoffen worden vervoerd en routes voor passagiersschepen vallen gedeeltelijk samen. In de risicokaart worden beide soorten routes echter als verschillende objecten beschouwd. De risicokaart hanteert ook verschillende kaartsymbolen voor de weergave van deze beide aspecten.

6.2 Selectie: de hier relevante wateren en waterwegen

In de Model-*risicokaart* worden de volgende locaties opgenomen waar mogelijk waterongevallen kunnen optreden:

- a. *Vaarroutes* voor schepen met minstens 25 opvarenden. Dit geldt op basis van het grootste schip dat er minstens 50 x per jaar (langs) komt. Kortom: Routes waarbij het grootste schip minstens 25 opvarenden heeft worden op de kaart afgebeeld. (minder wordt in de Leidraad Maatrap betiteld als standaard);
- b. *Zeehavens* voor schepen met minstens 25 opvarenden. Oftewel: op de risicokaart worden die passagiersterminals opgenomen waarvoor geldt dat het grootste schip (dat er minstens 50x per jaar aanmeert) minstens 25 opvarenden heeft.
- c. *Watersportgebieden* met meer dan 2000 ligplaatsen voor pleziervaartuigen in open binnenwater van meer dan 500 ha. Het genoemde aantal is op basis van het aantal ligplaatsen voor pleziervaartuigen in de directe omgeving. Bij een groot binnen- of getijdenwater¹ verdient het de voorkeur vaarroutes aan te geven;
- d. *Wadlooproutes* voor groepsgrootten van minimaal 25 personen. Dit geldt wanneer deze routes minstens 50 maal (c.q. door minstens 50 groepen) worden gebruikt en waarbij een oversteek wordt gemaakt naar een plaat of een eiland.

¹ Voorbeeld: de Waddenzee en de Westerschelde

e. *Aanlandingslocaties* indien zij worden vermeld in een rampenplan, rampbestrijdingsplan, coördinatieplan of calamiteitenplan².

Aanlandingslocaties zoals hier bedoeld zijn plaatsen waar slachtoffers aan land worden gebracht. Aanlandingsplaatsen kunnen gesitueerd zijn langs de kust of bij groot open water. Gegevens over aanlandingslocaties zijn primair van belang voor de afstemming tussen hulpverleningsdiensten. Zeehavens (c.q. passagiersterminals) kunnen ook worden vermeld omdat ze een natuurlijk aanlandingspunt vormen voor slachtoffers van eventuele scheepsrampen op zee³.

6.3 Informatiebronnen

Scheepvaartgegevens en scheepvaartroutes zijn bekend bij de Rijkswaterstaat bij de regionale directies, de Dienst Noordzee en de Dienst Verkeer en Scheepvaart (de voormalige Adviesdienst Verkeer en Vervoer, AVV). Mogelijk is er ook geografische informatie over scheepvaartroutes aanwezig. Rijkswaterstaat beschikt over een GIS bestand met de coördinaten van de kilometerraaien langs de rivieren. Dit zijn referentiepunten die onder meer gebruikt worden om de plaats van een ongeval te bepalen.

Voor zover de routes voor passagiersvaart samenvallen met vaartroutes voor gevaarlijke stoffen, kan wellicht die geo-informatie worden gekopieerd, bijvoorbeeld uit de Risicoatlas Hoofdvaarwegen (Dienst Verkeer en Scheepvaart, de voormalige AVV), welke informatie in het RRGs beschikbaar komt.

De locaties en vorm van de overige routes en gebieden moet op een of andere wijze (extern, of via interactieve invoer) worden gedigitaliseerd.

Van puntlocaties (passagiersterminals, aanlandingslocaties) kunnen eventueel de coördinaten worden opgegeven of interactief worden aangewezen op een kaart in de invoermodule.

Scheepvaartgegevens zijn in het algemeen verkrijgbaar bij de vaarweg- of waterbeheerder en de havenautoriteiten. Met name RWS heeft in veel gevallen tellingen van scheepvaartpassages (onder andere in het Informatie- & Volgsysteem voor de Scheepvaart, IVS90, waarin de scheepvaart wordt ingedeeld in categorieën). Indien de registratie aan de hand van categorieën plaatsvindt, gaat het in dit geval om de in figuur 6.1 aangegeven scheepstypen. Aantallen opvarenden moeten daarvan in het algemeen handmatig met een schattingsregel (of toelichting door de vaarwegbeheerder) worden afgeleid.

Aanlandingslocaties zijn voorbereide plaatsen voor de opvang van slachtoffers. In de Samenwerkingsregeling voor ongevallenbestrijding in het IJsselmeergebied⁴ is

² De samenwerkende GHOR-organisaties in Nederland en de Kustwacht hebben een lijst met voorbereide aanlandingslocaties (zie www.waterrand.nl). Deze locaties zouden uiteraard kunnen worden opgenomen op de Risicokaart.

³ Hotelschepen die vast afgemeerd liggen moeten hier niet worden meegenomen. Deze behoren meegenomen te worden als kwetsbaar object in de betreffende hotelcategorie van PREVAP (zie Tab 3).

⁴ SAMIJ-regeling juni 2001. Uitgave van ministerie van Verkeer en Waterstaat en de gemeenten gelegen in het IJsselmeer gebied (het IJsselmeer, het Markermeer, de Gouwee, het IJmeer en de Randmeren, incl. het Zwartemeer en het Ketelmeer)

in bijlage 3 een overzicht opgenomen van alle aanlandingsplaatsen in het IJsselmeergebied. Verder beschikt de GHOR van regio Noord-Holland Noord over een (interne) lijst⁵ met aanlandingslocaties voor betreffende regio.

Let bij het bepalen van locaties waar slachtoffers aan land worden gebracht op de de term 'aanlandingsplaats' met een andere betekenis. In de praktijk (bijvoorbeeld rampbestrijdingsplan Waterwegen van de drie in provincie Gelderland gelegen regio's) kan deze term ook staan voor (alleen) mogelijkheden om opstapbemanningen (brandweer) aan boord van politie- en RWS schepen te kunnen nemen. In termen van de LRI zijn dit alleen 'opstapplaatsen bemanning'.

Relevante scheepscategorie	Omschrijving
Geteld in het criterium van paragraaf 6.2 nr. 44	(25 personen of meer) ⁶ : Passagiersschip (ook veerboten en grote veerponten)
nr. 85	Grote recreatievaart (o.a. chartervaart)
pm: evt. type 48, 62 en 84	Vissersvaartuigen voor zover in groepscharter
Overige passagiersvaart (ter informatie):	
nr. 80	motorjachten
nr. 81	speedboten
nr. 82 en 83	zeiljachten
nr. 84	(kleine) sportvissersvaartuigen
nr. 89	overige recreatievaart (w.o. kano's)

Figuur 6.1: De betrokken scheepscategorieën

De hulpverleningsdiensten en met name de Regionale Brandweren zullen in het kader van het project Maatramp in het algemeen al de nodige basisgegevens hebben verzameld over de hier relevante objecten.

6.4 Basisinformatie

In de figuur 6.2 staat de basisinformatie van objecten met een relevant waterongeval risico weergegeven.

⁵ Deze lijst met aanlandingslocaties is te raadplegen bij de GHOR van regio Noord-Holland Noord.

⁶ Marinevaartuigen (nr. 68, niet uitgesplitst) worden niet meegeteld

Basisinformatie over open water en waterwegen					
Attribuut	Beschrijving				
Soort object	typering van het object (5 soorten): vaarroute, zeehaven, watersportgebied, wadlooproute, aanlandingslocatie				
Naam	Naam van het object				
(sub)Type	vaarroute	zeehaven	watersport- gebied	wadloop- route	aanlandings- locatie
					niet op de publieks- kaart
Locatie Een geo-gepositioneerde puntlocatie, lijn of vlak <i>geen</i> adresgegevens	lijn	punt (passagiers- terminals)	vlak	lijn	punt
Vermelding op de kaart*1	Ja / nee. Ja indien wordt voldaan aan de criteria van par. 6.2 Overige objecten kunnen wel in het databestand worden opgenomen				
Beheerder	Desgewenst gegevens van Beheerder van het object, zie Tab 0, bijlage A				
*1 = Opmerking: objecten die de (gemeente)grens overschrijden worden in zijn geheel op de kaart vermeld.					

Figuur 6.2: Beschrijving van de basisinformatie over water en waterwegen

Aanlandingslocaties zijn plaatsen waar slachtoffers van een ramp op het water na berging/redding aan land kunnen worden gebracht voor georganiseerde opvang en (vervoer naar) een plaats voor geneeskundige behandeling. Veelal is er bij de GHOR een plan voor aanlandingslocaties. Dit plan dient te zijn afgestemd met de planning voor diensten die te water opereren. De RWS en/of de Kustwacht zal hierbij een centrale rol vervullen.

Passagiersterminals in zeehavens kunnen soms ook als aanlandingslocatie dienen; ze worden met het zelfde kaartsymbool weergegeven.

Het gaat in dit verband dus niet om een heel havengebied, maar om de locatie(s) waar geregeld grote passagiersschepen aanmeren. Deze locaties worden standaard op de publiekskaart getoond; de overige aanlandingslocaties alleen op de professionele kaart.

6.5 Informatie over het gebruik

In het datamodel van de Model-risicokaart is enige informatie opgenomen over de intensiteit van het gebruik van de objecten.

Desgewenst kan men in het provinciale databestand aanvullende informatie opnemen.

De in het datamodel opgenomen gegevens over het gebruik van open water en waterwegen, zijn weergegeven in figuur 6.3 en maken onderscheid naar de aard van de objecten.

Gebruiks informatie over Open water en waterwegen					
Attribuut	Beschrijving				
	vaarroute	zeehaven	watersport-gebied	wadloop-route	aanl. locatie
Passages/jr	schepen/jr evt. naar 25-50 opv. 50-300 opv. 300-900 opv. >900 opv. (zie tekst)	schepen/jr evt. naar 25-50 opv. 50-300 opv. 300-900 opv. >900 opv. (zie tekst)	nvt	groepen/jr	nvt
Personen	personen/jr	personen/jr	personen op het water tijdens een topdag	personen/jr	nvt
Infobron	Bron en jaar van de info bij personen en passages/jr				

Figuur 6.3 Beschrijving van gebruiksinformatie open water en waterwegen

Gebruiks informatie over Open water en waterwegen is in de praktijk vaak alleen aanwezig bij enkele havens en (schut)sluizen. Geacht wordt dat dit geen belemmering hoeft te zijn, een reële inschatting volstaat. Het gaat hier enkel om een indicatie.

De uitsplitsing naar scheepstypen in aantal opvarenden (onder passages/jr in figuur 6.3) kan in het algemeen niet worden gemaakt met behulp van de (standaard)registraties van RWS. Indien de informatie echter beschikbaar is of eenvoudig verkrijgbaar, dan verdient het aanbeveling dit op te nemen. Dat is het geval omdat deze indeling in aantal opvarenden gebruikt wordt in de Leidraad Maatramp om te bepalen welk maatscenario aan de orde is. Zie ook figuur 6.4. Indien geen gegevens over opvarenden bekend zijn kan de bijdrage aan het maatscenario (figuur 6.4) en de risico-informatie (figuur 6.5) niet worden bepaald. Dit betreft dan ook geen verplichte invoer.

Omvang pass.schepen	Toelichting (voorbeelden)	Bijdrage maatscenario*1 bij >50 passages/jr
tot 25 opv.	vele typen schepen	I
25-50 opv.	veerponten, partyschepen, chartervaart, kleine rondvaartboten	II
50-300 opv.	rondvaartboten, partyschepen, grote chartervaart, waterbussen;	III
300-900 opv.	grote rondvaartboten, cruiseschepen op de grote rivieren	IV
>900 opv.	grote waddenveerdiensten, grotere ferries en cruiseschepen (zeevaart).	V

*1 = Opmerking: voor objecten die de gemeentegrens overschrijden is in de invoermodule de mogelijkheid opgenomen om aan te geven dat het onderdeel uitmaakt van een groter geheel.

Figuur 6.4: Voorbeelden van de indeling van passagiersschepen in de Leidraad Maatramp, en hoe ze bijdragen aan de maatscenario's

Risico-informatie bij watergebieden, waterwegen en wadlooproutes								
Attribuut		Beschrijving						
		vaarroute	zeehaven	watersport-gebied	wadloop-route	aanl. locatie		
Bijdrage maatscenario (voor objecten die voldoen aan de criteria in par. 6.3)		zie figuur 6.4 (I – V)	zie figuur 6.4 (I – V)	I (evt II) (zie tekst)	II		nvt	
Aantal slachtoffers (zie tekst)		Maatrampscenario (indicatie) Gewonden (T1+T2)+doden		I 25	II 50.	III 250.	IV 750 V 1250	
Detaillering GHOR bron: LMR, versie 1.3		<u>Algemene indicaties:</u> Aantal gewonden (T1+T2+T3): Percentage T1+T2 (van gew.): Gewonden met mech letsel: Gewonden met chem. letsel: Gewonden met therm. letsel:		5 80% 20% 20% 100%	20 80% 20% 20% 100%	90 80% 20% 20% 100%	265 80% 20% 20% 100%	500 70% 20% 20% 100%
Hulpvraag Brw bron: tabellenboek LMR, versie 2.1		<u>Algemene indicaties:</u> Te bevrijden T1-slachtoffers: Aantal te redden personen:		pm pm	pm pm	pm pm	pm pm	pm pm
Hulpvraag Politie bron: tabellenboek LMR, versie 2.1		<u>Algemene indicaties:</u> Aanwezige pers. (en kijkers) Aantal te identificeren doden ⁷ Aantal te begeleiden voertuigen		pm pm	pm pm	pm pm	pm pm	pm pm
Hulpvraag Overig bron: tabellenboek LMR, versie 2.1		<u>Algemene indicaties:</u> Aantal verslaggevers Aantal bellers waarvan verwanten		50 125 63	50 250 125	90 1250 630	190 3750 1875	290 6250 3125

Figuur 6.5: Overzicht van risico-informatie op open water en waterwegen

6.6 Risico-informatie

Met deze titel wordt bedoeld op attribuut informatie die bij het object kan worden opgenomen over de omvang van het risico. Daarbij wordt vooral gedacht in termen van een mogelijke omvang, slachtoffers en hulpbehoefte.

Bij de systematiek hiervan wordt voor zover mogelijk aangesloten bij de systematiek van de Leidraad Maatramp. Het zal duidelijk zijn dat in dit geval echter sprake is van een benadering die meer objectspecifiek is. Dit kan leiden tot enige verschillen met de meer globale aanpak van de Leidraad Maatramp.

De gegevens zijn weergegeven in figuur 6.5 en hoofdzakelijk ontleend aan het tabellenboek Leidraad Maatramp (LMR), versie 2.7.

De risico-informatie bij waterwegen en water(sport)gebieden in de Modelrisicokaart omvat geen informatie over de ongevalskans.

⁷ Dit aantal is in de specifieke situatie in te schatten zie figuur 6.4 in combinatie met de Leidraad Maatramp, versie 1.3.

6.7 Planinformatie

In verband met eventuele ongevallen op het water kan een combinatie van verschillende operationele plannen aan de orde zijn (zie figuur 6.6):

- Rampbestrijdingsplan (bron: gemeente);
- Calamiteitenplan (bron: beherende Directie van RWS);
- Coördinatieplan (bron: o.a. de Regionale brandweren).

Er kunnen wettelijke regels zijn voor bepaalde planvormen (zoals een calamiteitenplan voor de RWS); voor andere planvormen is de noodzaak veelal een uitvloeisel van plaatselijk beleid. Dan is dat op grond van betrokken wetgeving een verplichte planvorm. Vanwege het voorgaande wordt in het systeem de mogelijkheid gegeven op te geven of de betrokken planvorm 'Verplicht' is, 'Niet verplicht' of 'Nader te bepalen'.

Indien een bepaald soort plan aanwezig is, dan volgen enige vragen om dit nader aan te duiden. Hiervoor wordt het in figuur 6.7 weergegeven systeem benut. De referentie van het plan kan een 'link' zijn.

Mogelijke Planinformatie bij watergebieden, waterwegen en wadlooproutes	
Attribuut	Beschrijving
Rampbestrijdingsplan verplicht? aanwezig? datum referentie	Gegevens van een eventueel aanwezig/gewenst RB-plan j/n/nader te bepalen j/n datum van het plan (laatste revisie) referentie naar het plan (zie figuur 6.7)
Calamiteitenplan verplicht aanwezig datum referentie	j/n/nader te bepalen j/n datum van het plan (laatste revisie) referentie naar het plan (zie figuur 6.7)
- Coördinatieplan verplicht aanwezig datum referentie	Mogelijk van toepassing wanneer er geen RB-plan is j/n/nader te bepalen j/n datum van het plan (laatste revisie) referentie naar het plan (zie figuur 6.7)

Figuur 6.6: Overzicht van planinformatie bij open water en waterwegen

Referentie-informatie bij diverse planvormen en vergunningen			
Attribuut	Beschrijving		
Referentie	naam dienst	plaatsnaam	naam of ref.nr. van het plan

Figuur 6.7: Stramien voor het opgeven van referentie-info bij een bepaald plan